

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Ekonomik Araştırmalar Departmanı

Mart 2018

Ayşe Özden

Müdür

aozden@atbank.com.tr

Maral Haçikoğlu

Uzman

mhacikoglu@atbank.com.tr

Madencilik Sektörüne Bakış:

1. Yönetici Özeti
2. Ekonomik Görünüm
3. Makroekonomik Göstergelerle Madencilik Sektörü
4. Dış Ticaret
5. Madencilik Sektörü Yatırımlar
6. Maliyet ve Finansman Yapısı
7. Sonuç ve Değerlendirme

YÖNETİCİ ÖZETİ

Dünya üzerinde ticareti yapılan 90 maden çeşidinden 77'si Türkiye'de bulunurken, 2016 yılsonu itibariyle madencilik sektörünün GSYİH'deki payının %1,1 olduğu değerlendirildiğinde sektörün potansiyelini yeterince ortaya çıkaramadığı görülmektedir. Dünyada 132 ülke arasında toplam maden üretim değeriyle 28.sırada yer alan Türkiye, maden çeşitliliği açısından ise 10. sırada bulunmakta ve dünyadaki toplam bor rezervinin %74'ü Türkiye'de yer almaktadır. Nitekim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bu yıl borun katma değerli ve stratejik ürüne dönüştürülmesi kapsamında önemli birkaç tesisin temel atma süreciyle ilgili açıklamalar yapılacağını belirtmiştir.

Dış ticaret tarafında ise, 2017 yılında Türkiye'nin maden ve taş ocakçılığı sektörü ihracatı bir önceki yıla göre %31,3 artışla 3,5 milyar USD olurken, bu dönemde en yüksek artış %139 ile kömür ve linyit ihracatından gelmiştir. Türkiye'nin madencilik sektöründeki ülkeler bazında ihracat kompozisyonuna bakıldığında ise dünyanın en büyük maden ürünleri ithalatçısı olan Çin'in %47,6'lık pay ile ilk sırada yer aldığı görülürken, onu Belçika, Yunanistan, Bulgaristan ve İspanya takip etmektedir.

Türk madencilik sektörünün 2023 yılı için 15 milyar USD ihracat hedefi bulunmaktadır. Bu hedefi hayata geçirebilmek için hammadde olarak ihraç edip işlenmiş ürün olarak ithal ettiğimiz modelin yerine katma değerli ürüne ağırlık veren yeni bir model geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada katma değerli üretim için gerekli teknolojinin sağlanması ve AR-GE ve teknolojik yatırımlar için uluslararası işbirliklerine gidilmesi önerilmektedir. 2018 yılında metal madenciliği ihracatında emtia fiyatlarına bağlı olarak %20'lik bir artış beklenmekte, toplamda ise sektörün 6 milyar USD'lik bir ihracat rakamına ulaşması hedeflenmektedir. 2017 yılında Türkiye'nin maden ve taş ocakçılığı sektörü ithalatı bir önceki yıla göre %44,3 artışla 5,4 milyar USD olurken, ithalat artışı büyük ölçüde kömür ve linyit ithalatı ile metal cevheri madenciliği ithalatından kaynaklanmıştır. **Türkiye enerjide dışa bağımlı bir ülke olup madencilikte yeni bir modelin hayata geçirilmesiyle madencilik sektöründe ithalata bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.** Bu kapsamda, sektörde AR-GE ve teknoloji merkezli bir yapının önü açılacak ve bugüne kadar Türkiye'de çıkarılan madenlerin işlenmesi için yurtdışına gönderilen ve bu ürünün yüksek fiyatlarla Türkiye'ye geri döndüğü süreç değiştirilecektir.

Madencilik sektörünün yurtdışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri incelendiğinde, 2017 yılı Aralık sonu itibariyle sektörün yurtdışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 4,5 milyar USD olmuş ve uzun vadeli kredi borcu sektörün toplam borcunun %89'unu oluşturmuştur. Sektörün yurtdışından sağladığı kısa vadeli kredi borçları ise toplam kredi borcunun %10,7'sinin oluşturmuştur. Son yıllarda sektörün yurtdışından sağladığı kısa vadeli borçlarındaki artış dikkat çekerken, madencilik ve taş ocakçılığı sektörü toplam özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcundan %2,1 oranında pay almıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2017 yılında Milli Enerji ve Maden Politikasını açıklamıştır. Milli Madencilik Politikası "Arz Güvenliği, Yerlileştirme ve Öngörülebilir Piyasa" başlıkları üzerine inşa edilmiştir. Buna göre, madende yeni bir model başlatılacak olup istihdama ve sektörün büyümesine katkı sağlayacak ve ortaya konan katma değerle Türkiye'nin cari açığını iyileştirecek bir model oluşturulması hedeflenmiştir.

EXECUTIVE SUMMARY

Turkey's Directorate General of Mineral Research and Exploration (MTA) carried out a research on possible reserves of Turkey, and said 77 of 90 different types of minerals traded in the world were located in Turkey. Turkey is 10th in the world in terms of mineral variety and 28th for its production of underground resources of 132 countries. Despite having a various mines, Turkish mining sector share in total GDP realized as 1,1% in 2016. With considering Turkey's untapped mining potential, we expect increasing mining sector activities in the coming period. It should be noted that Turkey has a total of 3.3bn ton of boron reserves, which equates to 73% of the total world reserves. In order to transform Turkey's boron reserves to the value-added products, Energy and Natural Resources Ministry said they would prepare necessary infrastructure to move the industry to world standards.

On the foreign trade front, Turkey's mining and quarrying sector exports rose by 31.3% YoY to USD3.5bn and the export growth in the sector was mainly driven by 139% YoY growth in coal and lignite exports. As of 2017, China, world largest importer of mineral products, accounted 47.6% share from Turkey total mining sector exports, it followed by Belgium, Greece, Bulgaria and Spain.

Turkish mining sector targeted USD15bn exports for 2023. In order to achieve this target, Turkey should conduct new mining model, which aims to produce value-added products rather than exporting raw materials and importing finished products. In 2018, Turkey's export of mining of metal ores is expected to grow by 20% YoY, helped by the increasing commodity prices and total mining sector export is expected reach USD6bn.

In 2017, Turkey's imports in the mining sector rose by 44.3% to USD5.4bn due to rising imports in mining of coal and lignite and metal ores. ***Turkey is import-dependent country for energy and Turkey Energy and Natural Resources Ministry has announced new mining model with aiming to reduce import dependency in the sector.***

According to the Central Bank of Turkey outstanding loans received from abroad by private sector statistics, Turkish mining and quarrying sector outstanding long term loans received from abroad realized as USD4.5bn as of December 2017, with accounting almost 90% of total outstanding loans. In the same period, mining and quarrying sector outstanding short term loans received from abroad rose steadily with reaching 10.7% of total loans. The increasing trend has been observed for the mining sector short-term outstanding loans received from abroad, implying risks on debt payments. As of 2017, Turkish mining and quarrying sector total outstanding loans share in total private sector outstanding loans stood at 2.1%.

In order to improve energy policies and strategies, Ministry of Energy and Natural Resources has announced National Energy and Mining Policy of Turkey. Accordingly, Turkey's National Mining Policy was based on the "Supply Security, Localization and Predictable Market" headlines. The new model in Turkish mining will support mining sector economic growth with enhancing employment. In addition, the new strategy is expected to trigger value added production in the sector and reduced dependency on mining sector imports is targeted to support Turkey's current account balance in the coming period.

1. Makroekonomik Görünüm

2017 yıl genelinde küresel ekonomide ılımlı büyümenin devam ettiği ve büyümenin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bütününde genele yayıldığı görülmektedir. Küresel ekonomi, 2017 yılında %3,6 seviyesinde büyüme kaydederek ılımlı büyüme performansını sürdürdü. Dünya çapında ekonomik aktivite güçlenmeye devam ederken, enflasyon gelişmiş ülkelerde hedefin altında kalmaya devam etmiştir. Enflasyondaki düşük seyir nedeniyle; Fed, ECB ve BoJ para politikalarında destekleyici duruşlarını sürdürmeye devam etmiş, para politikalarında normalizasyon çok kademeli gerçekleşmektedir. Fed, 4.5 trilyon dolar büyüklüğündeki bilançosunu küçültmeye Ekim ayında başlamıştır. Ayrıca, Fed beklentiler doğrultusunda Aralık ayında politika faizini 25 baz puan artırarak %1,00-1,25 bandından %1,25-1,50'ye çıkartmıştır. 2017 yılında 3 defa faiz artırımına giden Fed'in, güçlü gelen ekonomik veriler neticesinde 2018 yılında da 3 faiz artırımını yapmasını bekliyoruz. Dolardaki zayıf seyrin etkisiyle gelişmekte olan ülkelere fon akımları da son 3 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Büyük ölçüde devam eden genişleyici para politikaları neticesinde gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımları da 2018 yıl genelinde devam edeceğini düşünüyoruz.

Yurtiçinde ise, Kredi Garanti Fonu desteğiyle kredi kanalındaki sağlanan ivmelenme ve çeşitli sektörler dönemsel olarak getirilen vergi indirimleri iç talebi desteklerken, küresel ekonomideki toparlanma ile artan dış talep büyümeye ilave katkı yapmaya devam ediyor. Türkiye ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde %11.1 ile beklentilerin üzerinde büyüyerek son 6 yılın en güçlü performansını sergilerken bu büyüme performansı ile Çin ve Hindistan'ı geride bırakarak G20 ülkeleri içerisinde en hızlı büyüyen ekonomi olmuştur. Tüketimde devam eden canlanma, kredi garanti fonu desteği ile gördüğümüz kredi büyümesi, hükümetin attığı ekonomiyi destekleyici adımların ekonomik görünüm üzerindeki devam eden olumlu etkileri ve güven ortamının iyileşmesiyle birlikte 2017 yılsonu büyüme beklentimizi %6.5'e yükseltmiştik. Ancak hem hükümet desteklerinin devamı hem de öncü verilerin güçlü sinyalleri ile bu tahminimiz üzerinde de yukarı yönlü riskler mevcut görünüyor.

Enflasyon 2017 yılını %11.9 seviyesinden kapatırken, petrol fiyatlarının küresel ölçekte güçlenme eğilimi sergilemesine ek olarak TL'de gözlenen değer kaybı enflasyon üzerindeki yukarı yönlü baskının sürmesine neden olmaya devam etmektedir. TL'nin seyri, gıda ve petrol fiyatlarındaki hareketler önümüzdeki dönem enflasyon trendi için önemli olmaya devam ederken 2018 yılının tamamında enflasyonun çift hane kalmasını bekliyoruz. Mevcut görünüm altında 2018 yılsonu enflasyon tahminimizi %10 olarak koruyoruz. Merkez Bankası'nın da enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme olmadan ortalama fonlama maliyetini düşürmesini beklemiyoruz.

Ayrıca politik ve jeopolitik riskler, Merkez Bankası'nın para politikası duruşuna ilişkin belirsizlikler ve dış finansman ihtiyacımız, kurlarda sene boyu volatilité yaratma potansiyeli taşısa da, TL'nin reel anlamda tarihi dip seviyelerine yakın seyretmesi nedeniyle, 2017 yılındaki gibi bir değer kaybı süreci yaşamasını beklemiyoruz. Dolar/TL'nin enflasyon kadar değer kaybetmesini ve yılı 4.15 seviyelerinden kapatmasını bekliyoruz.

2017 yılında bütçe dengesi 47.4 milyar TL açık verirken, faiz dışı denge 9.3 milyar TL fazla verdi. Ekonomiyi desteklemeye yönelik verilen teşvikler ve vergi indirimleri, bütçe açığının geçen yıla göreli yüksek gerçekleşmesinde etkili olan faktörler oldu. Önümüzdeki dönemde ise harcamalar tarafında

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

disiplin bir süre daha temkinli gidilebilecek olsa da gelirlerdeki artışın bir miktar zayıflamasıyla ve büyüme dostu politikalara olan ihtiyacın artabileceği olmasıyla 2018 genelinde bütçe performansındaki iyileşmenin sınırlı kalabileceğini öngörüyoruz. 2018 yılsonuna yönelik bütçe açığı/GSYH tahminlerinin %2 civarında kalmaya devam edeceğini öngörüyoruz.

Cari işlemler açığı ise, artan enerji fiyatları ve dış ticaret dengesindeki genişlemenin etkisiyle 2016 yılsonundaki 33.7 milyar dolardan 2017 yılında 47.1 milyar dolara yükseldi. Ayrıca, ekonomik aktivitede yaşanan ivmelenme de cari açık üzerinde genişleme baskısı yaratmaya devam ediyor. 2018 yılında cari açığın 49 milyar dolara yükselerek GSYH'nin %5.5'i düzeyinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

	Makro Ekonomik Tahminler							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017T	2018T
GSYİH (TL milyar)	1.394	1.570	1.810	2.044	2.338	2.591	3.120	3.560
GSYİH (\$ milyar)	832,0	858	950	935	862	857	855	892
GSYİH Büyümesi (reel % yıllık)	11,1	4,8	8,5	5,2	6,1	2,9	6,5	4,5
TÜFE	10,5	6,2	7,4	8,2	8,8	8,5	11,9	10,0
İşsizlik (%)	9,8	9,2	9,7	9,9	10,3	11,0	10,7	10,5
Dış Ticaret Dengesi	-105,9	-84,0	-99,8	-84,5	-63,3	-56,0	-76,7	-80,2
İhracat (\$ milyar)	134,9	152,5	151,8	157,7	143,9	142,6	157,1	168,1
İthalat (\$ milyar)	240,8	235,0	251,6	242,2	207,2	198,6	233,8	248,3
Cari İşlemler Dengesi (\$ milyar)	-77,1	-48,8	-65,0	-43,6	-32,2	-32,6	-47,1	-49,0
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'ye oranı)	-9,3	-5,7	-6,8	-4,7	-3,7	-3,8	-5,6	-5,5
Konsolide Bütçe Dengesi (GSYİH'ye oranı)	-1,3	-1,9	-1,0	-1,1	-1,0	-1,1	-1,5	-2,0
Kons. Bütçe Faiz Dışı Dengesi (GSYİH'ye oranı)	1,8	1,2	1,7	1,3	1,3	1,0	0,3	0,1
Merkez Bankası Politika Faizi (%)	5,8	5,5	6,8	8,3	7,5	8,0	8,0	8,5
\$/TL (yılsonu)	1,88	1,78	2,13	2,32	2,92	3,53	3,79	4,15
€/TL (yılsonu)	2,46	2,35	2,94	2,82	3,17	3,71	4,55	5,01

Türk Bankacılık sektörü ise 2017 yılına güçlü bir giriş yaparak 2016 yılı Aralık ayındaki verilere göre 2.731 milyar olan aktif büyüklüğünü 2017 yılında %19 arttırmıştır. Yıllık bazda kârını %31 büyüten bankacılık sektörü, Aralık sonu itibarıyla 49,1 milyar TL net kar ve %16 öz kaynak karlılığı ile 2017 yılını tamamlamıştır. BDDK verilerine göre 2016 yılında %17,4 olan toplam kredi büyümesi 2017 yıl genelinde Kredi Garanti Fonu (KGF) desteğiyle %21 seviyelerine çıkmıştır. Ticari kredi büyümesi, yılın son bölümünde hız kesen KGF kullanımları neticesinde ulaştığı yüksek seviyelerden bir miktar gerileme eğilimi göstermiştir. Mevduat faiz oranlarındaki yukarı yönlü hareket ise dengelenmeye başlayarak net faiz marjına yardımcı olmuştur. Kredilerdeki bu hızlanmaya rağmen, takipteki alacakların artış hızı azalarak, %2,95 seviyesine gerilemiş; sektör güçlü aktif kalitesini korumayı başarmıştır. Sektörün toplam mevduat yıllık büyüme hızı ise 2016 yılsonundaki %17 seviyesinden 2017 yılında %18 seviyesine yükselmiştir. Türk bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranı 2016 sonu verileriyle kıyaslandığında %8 artarak 2017 yılında %16.9 olarak gerçekleşmiştir.

2018 yılında ise KGF'nin olumlu etkileri mali tablolara yansımaya devam ettikçe, bankacılık sektörü ekonomik temelleri sağlam sektörlerin başında olmayı sürdürecektir.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

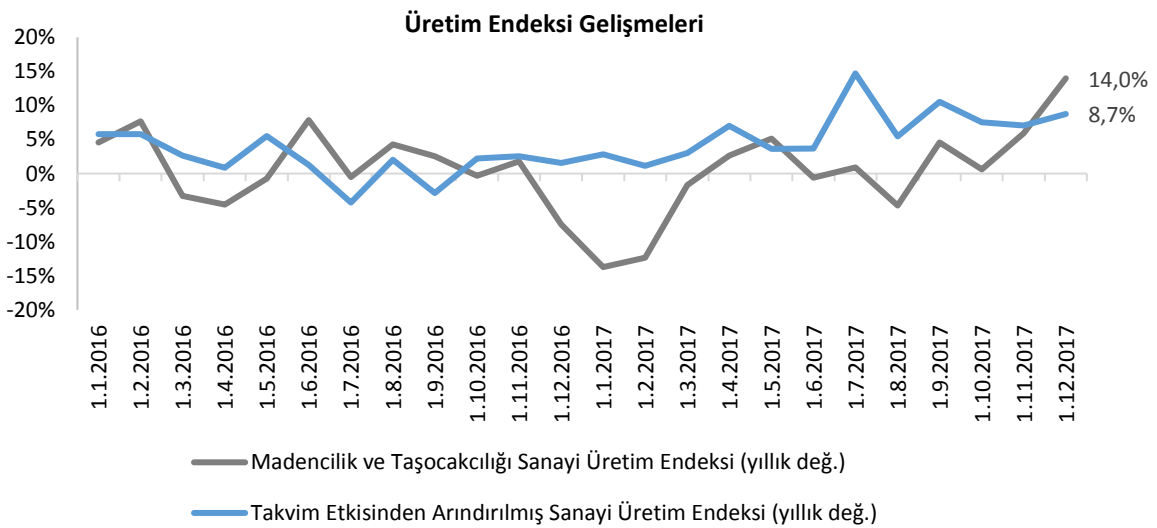
2. MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERLE MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Temel Göstergelerle Madencilik Sektörü:

- **Üretim:**

2017 yılında iç talebin büyümeyi desteklemesi, kredi garanti fonu desteği ile kredi büyümesi ve dış talebin desteğiyle takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi yıllık ortalama %6,3 artmış ve bir önceki yılki %1,8'lik yıllık artışın oldukça üzerinde bir performans sergilemiştir. Aynı dönemde madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ise yıllık ortalama artış %0,1 düzeyinde kalmış ve bir önceki yılki %0,9'un altında bir performans sergilemiştir. Madencilik sektörünün alt kırılımları değerlendirildiğinde ise 2017 yılında kömür ve linyit üretim endeksi ortalama %8,3 artarak genel endeksi yukarı çekerken, aynı dönemde, ham petrol ve doğalgaz üretimi %1 ve metal cevherleri madenciliğinde üretim ortalama %10,4 düşüşle endeksi aşağı çekmiştir. 2014 yılında yıllık ortalama %4,7 azalan madencilik ve taş ocakçılığı sektörü üretiminin son iki yıldır ılımlı bir büyüme sergilediği görülmektedir.

2017 yılında madencilik sektöründe düşük üretim artışı büyük ölçüde yılın ilk çeyreğindeki %9 civarında gerçekleşen üretim düşüşlerinden kaynaklanmıştır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe üretimin özellikle Kasım ve Aralık aylarında yükselişe geçtiği ve 2017 yılı Aralık ayında takvim etkisinden arındırılmış madencilik ve taş ocakçılığı sektörü üretim endeksinin yıllık bazda %14 artışı görülmektedir. Aynı dönemde sanayi üretim endeksi ise %8,7 artış kaydetmiştir. Madencilik sektöründe ihracat artışı üretimle doğru orantılı olarak gerçekleşmektedir. Dolayısıyla üretim için gerekli izinlerin kamu tarafından hızlı bir şekilde verilmesi ve bütün izin ve ruhsatların tek makamdan alınması sektörün üretim ve ihracatına olumlu katkı sağlayacaktır.

Kaynak: TÜİK

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

2016 yılsonu itibariyle madencilik ve taş ocakçılığı sektörü üretimi 10,8 milyar TL olmuş ve sektörün GSYİH'den aldığı pay %1,1 olmuştur. 2001-2016 döneminde ise sektörün GSYİH'den aldığı pay %0,9 ila %1,5 arasında değişmiştir.

Madencilik sektörünün GSYİH'ye oranı madencilik anlamında ileri düzeyde olan ülkelerde %5 ila %7 arasında değişmektedir. Türkiye madencilik sektörü katma değerli üretime ağırlık verilerek GSYİH'den aldığı payı yükseltecek bir potansiyele sahiptir.

Türkiye'de Maden Üretimi ve GSYİH İlişkisi			
	Maden ve Taş Ocakçılığı Üretimi (Milyon TL)	GSYİH (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	Madencilik/GSYİH (%)
2001	2.354	240.224	1,0
2002	3.226	350.476	0,9
2003	4.538	454.781	1,0
2004	5.899	559.033	1,1
2005	7.629	648.932	1,2
2006	8.952	758.391	1,2
2007	10.531	843.178	1,3
2008	13.030	950.534	1,4
2009	14.235	952.559	1,5
2010	15.785	1.098.799	1,4
2011	19.249	1.297.713	1,5
2012	21.103	1.416.798	1,5
2013	21.889	1.567.289	1,4
2014	25.453	1.748.168	1,5
2015	24.626	1.952.638	1,3
2016	10.836	1.023.776	1,1

Kaynak: TÜİK

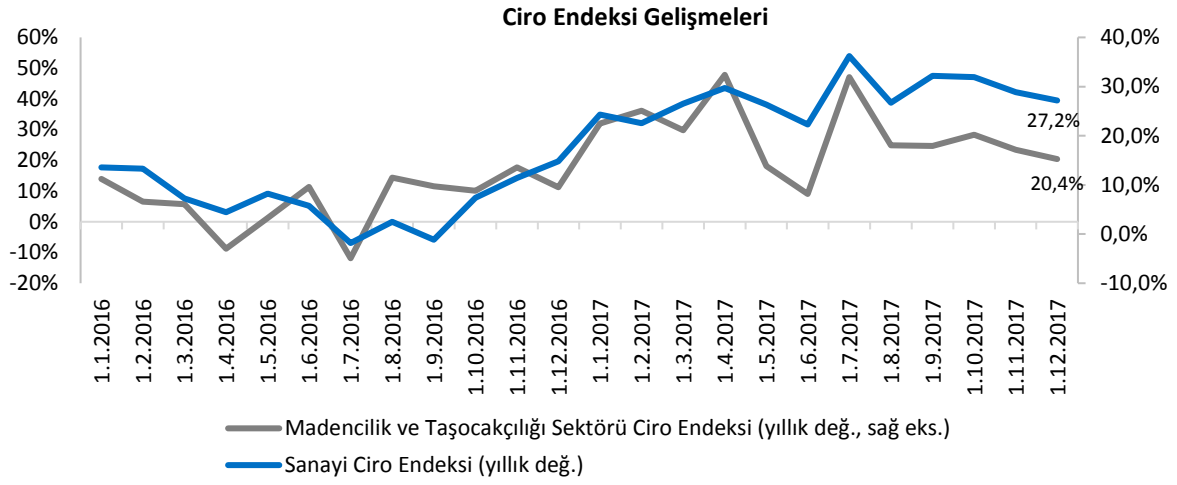
- Ciro:**

2017 yılında ekonomik aktivitedeki canlanma, iç talepteki canlılık ve küresel koşulların gelişmekte olan ülke ekonomilerini desteklemesiyle takvim etkisinden arındırılmış sanayi ciro endeksi yıllık ortalama %28 artarken, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki yıllık ortalama ciro artışı da %27,6 ile toplam sanayi ciro endeksine benzer bir eğilim sergilemiştir.

Aylara göre değerlendirdiğimizde ise özellikle yılın son iki ayında enflasyon ve faizlerdeki artış ve bunun maliyetlere olan etkisi nedeniyle gerek sanayi ciro endeksinde gerekse de madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe endeks artış hızında yavaşlama görülmüyor.

Önümüzdeki dönemde küresel faizlerdeki artışın finansman tarafında baskı yaratması ve dolardaki güçlenme nedeniyle gelişmekte olan ülkelere çıkabileceğini düşündüğümüz sermaye nedeniyle toplam sanayi ve madencilik sektörü ciro artışlarının 2017 seviyelerini yakalayamayabileceğini düşünüyoruz.

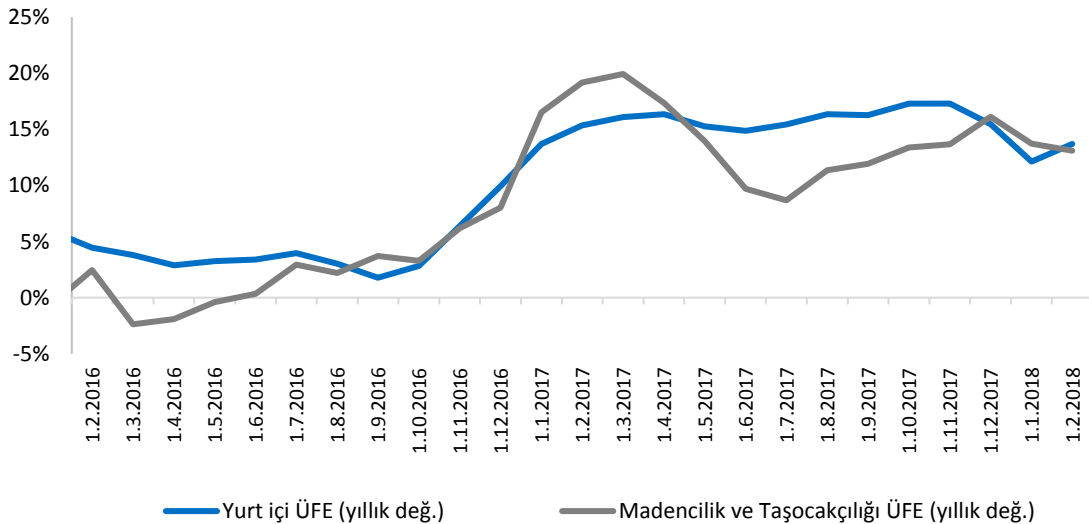
MADENCİLİK SEKTÖRÜ

• Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE):

Üretici cephesinde yurtiçi ÜFE ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ÜFE gelişmelerinin paralel seyrettiği görülmektedir. 2018 yılı Şubat ayı itibarıyla Yurtiçi ÜFE ise bir önceki aya göre %2,68 artarken ÜFE yıllık enflasyonu %12,14'ten %13,71'e yükselmiştir. Aynı dönemde madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ise ÜFE yıllık enflasyonu %13,1 olmuştur.

Türkiye'nin enerji ithalatındaki artış, kurdaki gelişmeler ve emtia fiyatlarının seyri önümüzdeki dönem maliyet kaynaklı baskıların sürebileceğine işaret etmektedir. Madencilik sektöründe ise metal ve emtia fiyatlarının seyri, sektörün maliyetlerinin %70'ini oluşturan mazot fiyatlarındaki gelişmeler ve işçilik maliyetlerine ilişkin düzenlemeler üretici tarafında dikkatle takip edilecektir.

Kaynak: TÜİK

3. MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE DİŞ TİCARET

- **İhracat:**

TÜİK'in ekonomik faaliyetlere (ISIC Rev.3) göre yaptığı sınıflandırmada madencilik ve taş ocakçılığı sektörü düzey 2'ye göre 1-maden kömürü, linyit ve turb, 2-hampetrol ve doğalgaz çıkarımı, 3-uranyum ve toryum cevherleri 4- metal cevherleri 5- taş ocakçılığı ve diğer madencilik olarak sınıflandırmıştır.

2017 yılında Türkiye'nin maden ve taş ocakçılığı sektörü ihracatı bir önceki yıla göre %31,3 artışla 3,5 milyar USD olurken, bu dönemde en yüksek artış %139 ile kömür ve linyit ihracatından gelmiş, onu %51,5 artışla metal cevheri madenciliği ihracatı takip etmiştir. Metal cevheri madenciliği toplam madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ihracatından %39,3 pay alırken, en yüksek payı %56 ile diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü almaktadır. 2017 yılında madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün toplam ihracattaki payı %2,2 olmuştur.

Türk madencilik sektörü 2015 yılından itibaren dış ticaret açığı vermeye başlamış olup, elektrik ithalatında taş kömürü kullanımının artması sektörün dış ticaret açığındaki artışta etkili olmuştur. Elektrik üretiminde ithal taş kömürü kullanımının önüne geçebilmek ve yerli kömürün kullanılmasını teşvik etmek amacıyla bazı düzenlemelere gidildiği görülmektedir. TETAŞ'ın yerli kömürle üretim yapan santrallerin ticari işletmede olan kurulu güçlerini dikkate alarak üretecekleri elektriğin %50'sini satın alacak olması yerli kömürle elektrik üreten santralleri desteklemek adına önemli bir düzenlemedir.

2016 yıl sonu itibariyle yerli kömüre dayalı termik santrallardan elektrik üretimi 43.5 milyar KWh düzeyinde bulunurken, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı çerçevesinde yerli kömüre dayalı termik santrallardan 60 milyar KWh'lık elektrik üretimi hedefi bulunmaktadır. Yerli kömür rezervleri elektrik santrali kurulumu şartıyla yatırımcılara açılmış olup Çayırhan linyit rezervinin değerlendirilmesi için 2017 yılında özelleştirme yapılmıştır. 2018 yılında ise Eskişehir – Alpu linyit rezerv alanı için ihale düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Türkiye'nin Yıllara Göre Maden ve Taş Ocakçılığı Sektörü İhracatı (USD)				
	2014	2015	2016	2017
Kömür Ve Linyit Çıkartılması	7.698.923	12.781.915	4.597.840	11.006.897
Ham Petrol Ve Doğalgaz Çıkarımı	226.136.304	168.260.458	133.728.073	149.965.959
Metal Cevheri Madenciliği	1.367.763.262	991.698.595	910.830.051	1.379.634.635
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1.805.478.002	1.627.554.065	1.624.972.302	1.971.331.338
TOPLAM	3.407.076.491	2.800.295.033	2.674.128.266	3.511.938.829

Kaynak: TÜİK

Ekonomi Bakanlığı verilerine göre maden rezervlerinde önemli payları olduğu gibi dünya maden üretiminde de rol oynayan ülkelerin başında ABD, Çin, Güney Afrika, Kanada, Avustralya ve Rusya gelmektedir. Türkiye'nin madencilik sektöründeki ülkeler bazında ihracat kompozisyonuna bakıldığında ise dünyanın en büyük maden ürünleri ithalatçısı olan Çin'in %47,6'lık pay ile ilk sırada yer aldığı görülürken, onu Belçika, Yunanistan, Bulgaristan ve İspanya takip etmektedir.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

2017 Yılı Türkiye'nin Madencilik ve Taş Ocakçılığı İhracatında İlk 20 Ülke				
	2017	2016	Yıllık Değ.	Toplam İhracattan Alınan Pay
Çin	1.672.770.713	1.323.434.770	26,4%	47,6%
Belçika	212.062.729	112.051.805	89,3%	6,0%
Yunanistan	159.585.923	142.409.658	12,1%	4,5%
Bulgaristan	134.325.466	59.091.747	127,3%	3,8%
İspanya	130.237.105	81.280.230	60,2%	3,7%
Hindistan	126.180.601	81.995.954	53,9%	3,6%
İtalya	115.683.097	103.283.525	12,0%	3,3%
Güney Kore	97.829.742	44.560.893	119,5%	2,8%
İsveç	90.513.788	56.100.674	61,3%	2,6%
ABD	78.439.224	48.702.232	61,1%	2,2%
İran	76.745.331	30.067.260	155,2%	2,2%
Avusturya	50.420.523	54.543.080	-7,6%	1,4%
Hollanda	44.535.172	28.346.808	57,1%	1,3%
Almanya	42.299.691	33.934.353	24,7%	1,2%
Japonya	37.973.365	13.370.080	184,0%	1,1%
İsrail	33.566.486	36.604.917	-8,3%	1,0%
Mısır	27.559.581	28.885.195	-4,6%	0,8%
Rusya	24.655.093	22.548.785	9,3%	0,7%
Tayvan	24.422.334	49.287.548	-50,4%	0,7%
Ukrayna	23.311.931	18.694.526	24,7%	0,7%
TOPLAM	3.511.938.829	2.674.128.266		

Kaynak: TUIK

Ürün grupları bazında sektör ihracatının ülkelere göre dağılımı incelendiğinde ise kömür ve linyit ihracatında Yumurtalık Serbest Bölgesi, Suriye ve Gürcistan öne çıkarken, metal cevheri madenciliği ihracatında Çin, Belçika ve Bulgaristan ilk üçtedir. Diğer madencilik ve taş ocakçılığı ihracatında ise Çin, Hindistan ve İtalya başı çekmektedir.

Kömür Ve Linyit İhracatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Yumurtalık Serbest Bölgesi	5.730.987
Suriye	2.227.485
Gürcistan	870.148
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	839.109
Irak	650.790
TOPLAM	11.006.897
Metal Cevheri Madenciliği İhracatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Çin	595.198.427
Belçika	205.785.529
Bulgaristan	127.671.509
Güney Kore	87.072.905
İsveç	87.028.920
TOPLAM	1.379.634.635

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı İhracatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Çin	1.077.572.286
Hindistan	117.035.544
İtalya	94.311.610
İspanya	86.312.598
ABD	74.535.278
TOPLAM	1.971.331.338

Kaynak: TÜİK

Türk madencilik sektörünün 2023 yılı için 15 milyar USD ihracat hedefi bulunmaktadır. Bu hedefi hayata geçirebilmek için hammadde olarak ihraç edip işlenmiş ürün olarak ithal ettiğimiz modelin yerine katma değerli ürüne ağırlık veren yeni bir model geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada katma değerli üretim için gerekli teknolojinin sağlanması ve AR-GE ve teknolojik yatırımlar için uluslararası işbirliklerine gidilmesi önerilmektedir. 2018 yılında metal madenciliği ihracatında emtia fiyatlarına bağlı olarak %20'lik bir artış beklenmekte, toplamda ise sektörün 6 milyar USD'lik bir ihracat rakamına ulaşması hedeflenmektedir.

Sektörde en çok ihracatın Çin'e gerçekleştiği görülmekte, Japonya ve Güney Kore'de ise 2017 yılında gözlenen belirgin ihracat artışları göz önünde bulundurularak Asya Pasifik Bölgesi'nde maden sektör ihracatımız önemli bir pazar elde etmeye başlamıştır. Öte yandan ilk defa ürün satılmaya başlanan Tanzanya, Namibya gibi Afrika ile Peru ve Şili gibi Amerika ülkeleri sektörün açılmakta olduğu pazarlar olarak öne çıkmaktadır.

İstanbul Maden İhracatçıları tarafından yapılan açıklamaya göre dünyada işlenmiş mermer ve traverten ithalatı yapan, ancak Türkiye'nin yüksek oranlarda ihracat yapamadığı veya rakiplerimiz olan İtalya, İspanya ve Çin'den daha az ihracat yaptığı, dünya ithalatından yüksek oranda pay alan ülkeler hedef olarak belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda hedef olarak belirlenen ilk 10 ülke Hindistan, Güney Kore Cumhuriyeti, Kanada, Katar, Meksika, Lübnan, Hong Kong, Rusya, Singapur ve Malezya olmuştur.

- **İthalat:**

2017 yılında Türkiye'nin maden ve taş ocakçılığı sektörü ithalatı bir önceki yıla göre %44,3 artışla 5,4 milyar USD olurken, ithalat artışı büyük ölçüde kömür ve linyit ithalatı ile metal cevheri madenciliği ithalatından kaynaklanmıştır. Kömür ve linyit ithalatımızda Kolombiya, Rusya ve ABD öne çıkarken, metal cevheri madenciliği ithalatında Brezilya, İsveç ve Rusya ilk sıralarda yer almıştır. 2017 ve 2016 yıllarında diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe en çok ithalat yaptığımız ülkeler ise Fas, Ukrayna ve Çin olmuştur.

Türkiye'nin Yıllara Göre Maden ve Taş Ocakçılığı Sektörü İthalatı (USD)				
	2014	2015	2016	2017
Kömür Ve Linyit Çıkartılması	826.365.475	2.956.529.819	2.627.917.989	3.899.056.161
Ham Petrol Ve Doğalgaz Çıkarımı	571	84.907		
Metal Cevheri Madenciliği	1.129.907.918	866.588.393	747.141.807	1.097.339.664
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	411.290.789	366.284.796	353.678.636	383.788.687
TOPLAM	2.367.564.753	4.189.487.915	3.728.738.432	5.380.184.512

Kaynak: TÜİK

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Türkiye enerjide dışa bağımlı bir ülke olup madencilikte yeni bir modelin hayata geçirilmesiyle madencilik sektöründe ithalata bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, sektörde AR-GE ve teknoloji merkezli bir yapının önü açılacak ve bugüne kadar Türkiye’de çıkarılan madenlerin işlenmesi için yurtdışına gönderilen ve bu ürünün yüksek fiyatlarla Türkiye’ye geri döndüğü süreç değiştirilecektir. Teknolojik alt yapı eksikliğinden kaynaklanan bu durumun tersine çevrilebilmesi için yeni bir ihale ve işletme modeli 2018’de hayata geçirilecektir.

Ülkede çıkarılan madenlerin Türkiye’de zenginleştirilerek ham madde ya da ara madde olarak ithal edilmesinin önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Maden sahaları yarı mamul ve nihai ürün üretecek fabrikaların kurulması şartıyla açılacak ve kamuya daha fazla katma değer sağlayacak bir ortaklıkla yerli üretimi destekleyecek fabrika kurulumunu ve AR-GE yapılmasını zorunlu kılan bir sistem uygulanacaktır. Kısacası sektör bundan sonraki süreçte sadece ham madde üretimiyle değil, yeni modelde değer zinciri oluşturacak nihai ürün üretmeyi hedefleyecek olan bir yapıya kavuşturulacaktır.

Önümüzdeki dönemde madencilik sektörünün performans dinamiklerinde Afrika ve Amerika’da yeni pazar çalışmaları, metal ve emtia fiyatlarının seyri, Milli Enerji ve Maden Politikasının yansımaları ile yurtiçinde ruhsat ve izinlerin çıkma süresi belirleyici olacaktır. Sektör temsilcileri Türkiye’nin 3 trilyon USD seviyesindeki yeraltı maden varlığının ekonomiye kazandırılması için gerekli önlemlerin alınmasını beklemektedir. Sektör temsilcilerinin diğer talepleri maden sahalarının her türlü izin alındıktan sonra ihaleye çıkarılması, %70’ini mazotun oluşturduğu maliyetleri düşürmek için ÖTV teşviki çıkarılması, devlet hakkı borçlarının yapılandırma kapsamına alınması olarak sıralanabilir.

Kömür Ve Linyit İthalatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Kolombiya	1.505.086.948
Rusya	1.480.440.526
ABD	325.571.350
Avustralya	210.722.799
Güney Afrika	205.339.827
TOPLAM	3.899.056.161
Metal Cevheri Madenciliği İthalatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Brezilya	354.345.702
İsveç	207.176.459
Rusya	163.070.104
Ukrayna	132.113.702
Güney Afrika	117.732.133
TOPLAM	1.097.339.664
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı İthalatı 2017 Yılı İlk 5 Ülke	
Fas	65.668.630
Ukrayna	32.093.163
Çin	30.228.211
Mısır	27.753.640
İspanya	25.060.841
TOPLAM	383.788.687

Kaynak: TÜİK

Kömür Ve Linyit İthalatı 2016 Yılı İlk 5 Ülke	
Rusya	1.004.679.470
Kolombiya	912.716.166
Avustralya	217.519.963
Güney Afrika	161.789.980
Kanada	135.545.237
TOPLAM	2.627.917.989
Metal Cevheri Madenciliği İthalatı 2016 Yılı İlk 5 Ülke	
Brezilya	289.041.488
Rusya	143.383.512
İsveç	124.164.306
Ukrayna	86.513.912
Güney Afrika	41.346.807
TOPLAM	747.141.807
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı İthalatı 2016 Yılı İlk 5 Ülke	
Fas	66.746.099
İsrail	33.028.797
Çin	31.083.922
Mısır	24.468.184
Ukrayna	22.830.892
TOPLAM	353.678.636

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

4. MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE YATIRIMLAR

Ekonomi Bakanlığı'nın yayınladığı yatırım teşvik belgesi istatistiklerine göre, 2017 yılında verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 177,9 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 2,2 milyar TL'si madencilik sektörüne gitmiş olup, sektöre yapılan sabit yatırım tutarı bir önceki yıla kıyasla %42,5 azalmıştır. Sabit yatırımlarda düşüş kaydedilmesine karşın yatırım teşvik belge adedinin sektörde 177'ye yükselmesi ve istihdam edilen kişi sayısındaki belirgin artış sektör açısından olumlu gelişmelerdir.

Madencilik Sektörü Yatırım Teşvik İstatistikleri			
Yıllar	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	130	3.175	2.176
2016	97	3.760	2.453
2017	177	2.161	4.041

2018 yılı Ocak ayında ise verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam 8,2 milyar TL'lik sabit yatırım tutarının 196 milyon TL'si madencilik sektöründedir.

Madencilik Yatırım Teşvik İstatistikleri (Ocak Ayı Karşılaştırmalı)			
Yıllar	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2016 -Ocak	4	17	51
2017 -Ocak	14	104	269
2018 -Ocak	16	196	302

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

20 Haziran 2012 tarihinden Ocak 2018 sonuna kadar düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde ise öngörülen 589,7 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının ise 22,1 milyar TL'si madencilik sektörüne verilmiştir. 20 Haziran 2012 tarihinden Ocak 2018 sonuna kadar düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde madencilik sektöründe belge adedi 998 olurken, istihdam edilen kişi sayısı ise 27.386 seviyesindedir.

Haziran 2012- Ocak 2018 Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı			
Sektörler	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam (Kişi)
Enerji	5.523	206.937	23.982
Hizmetler	7.926	169.846	432.983
İmalat	13.867	190.853	481.946
Madencilik	998	22.072	27.386
Toplam	28.314	589.708	966.297

2017 yılında madencilik ve enerji sektöründe önemli yatırımlar yapılmıştır. Enerji ve madencilik sektörünü bir arada değerlendirdiğimizde, 2017 yılında madencilik ve enerji sektörüne yapılan yatırımlar için verilen teşvik belgelerinin sabit yatırım tutarı %254 artarak 103,7 milyar TL'ye yükseldi. Bu tutar 2016 yılında toplam 29,3 milyar TL olarak belirlendi. Enerji ve madencilik sektörlerinde verilen teşvik belgesi sayısı ise bir önceki yıla göre %24 artarak 2,440 oldu. Bu sertifikalardan toplam 2,281 tanesi tamamen yeni yatırımlara verildi. Teşvik belgelerinin 2,250'si yerli sermayeli yatırımlar için, 31'i

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

ise yabancı sermayeli yatırımlar için verildi. Yerli sermayeli yatırımların toplam tutarı 23,5 milyar TL iken, yabancı sermayeli yatırımların toplamı 80,2 milyar TL'ye ulaştı.

2017 yılında enerji ve madencilik yatırımlarında sabit yatırım tutarı en yüksek olan proje, Akkuyu Nükleer A.Ş.'nin 76 milyar TL'lik 4,800 megawatt (MW) nükleer santral projesi ve bunu takiben 339 MW kapasiteli termik santral projesi izledi. Hema Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait kömür enerji üretim tesisi 3,9 milyar TL ve Kalehan Genç Enerji Üretim A.Ş.'nin yaklaşık 2 milyar TL'lik 510-MW'lık hidroelektrik santrali de önemli projeler arasında yer aldı.

Enerji ve Madencilik Sektörü Yatırım Teşvik İstatistikleri			
Yıllar	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2015	969	38.971	6.223
2016	1.950	29.268	7.277
2017	2.440	103.683	11.370

Öte yandan madencilik sektörüne ilişkin kurulan ve kapanan şirket istatistiklerinin seyrini değerlendirdiğimizde ise son üç yılda kurulan şirketlerde yükseliş yaşandığı görülürken, 2014-2016 yılları arasında kapanan şirket sayısının 112'den 73'e gerilediği, 2017'de ise 76 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Son yıllarda kurulan şirket sayısı artarken, kapanan şirket sayısı azalmaktadır.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı Sektöründe Kurulan ve Kapanan Şirketler (Yıllara Göre)		
Yıllar	Kurulan Şirketler	Kapanan Şirketler
2013	516	112
2014	446	87
2015	390	81
2016	419	73
2017	487	76
2018-Ocak	63	8

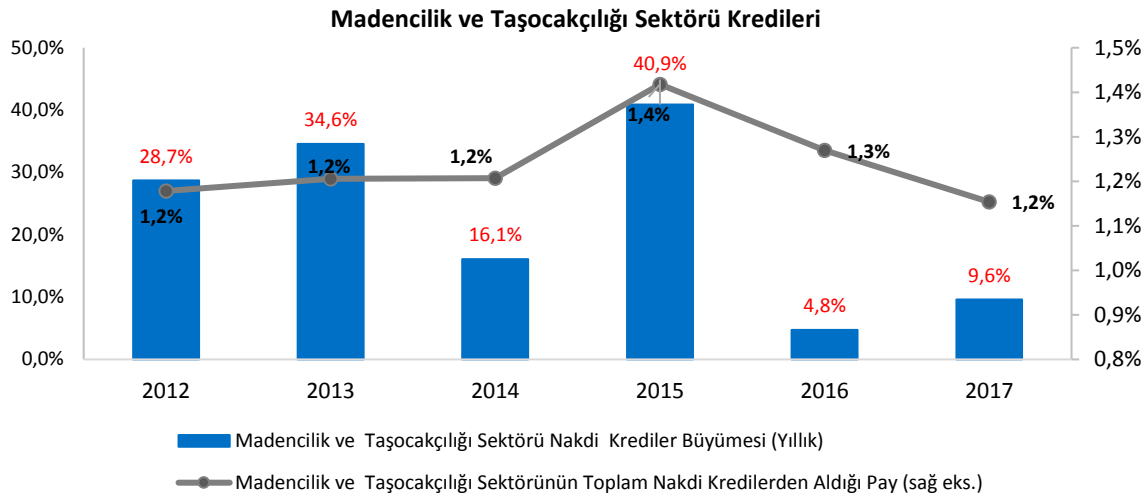
2017 yılında 7,4 milyar USD olan uluslararası doğrudan yatırım girişinin 448 milyon USD'si madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe gerçekleşmiş olup, bu sonuçla sektör Türkiye'ye gelen doğrudan sermaye girişlerinden yaklaşık %6 civarında pay almıştır. Sektöre uluslararası doğrudan sermaye girişinin 2016 yılına kıyasla %107,4 oranında arttığı görülmektedir.

Uluslararası Doğrudan Yatırım Sermaye Girişlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon USD, 2016-2017)		
Sektörler	2016	2017
Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık	38	31
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	148	448
İmalat Sanayii	2.241	1.261
Elektrik, Gaz ve Su	678	944
İnşaat	291	627
Toptan ve Perakende Ticaret	688	501
Oteller ve Lokantalar	259	59
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	635	1.350
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	1.766	1.452
Gayrimenkul Kiralama ve İş Faaliyetleri	283	31
Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	274	62
Toplam	7.534	7.437

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

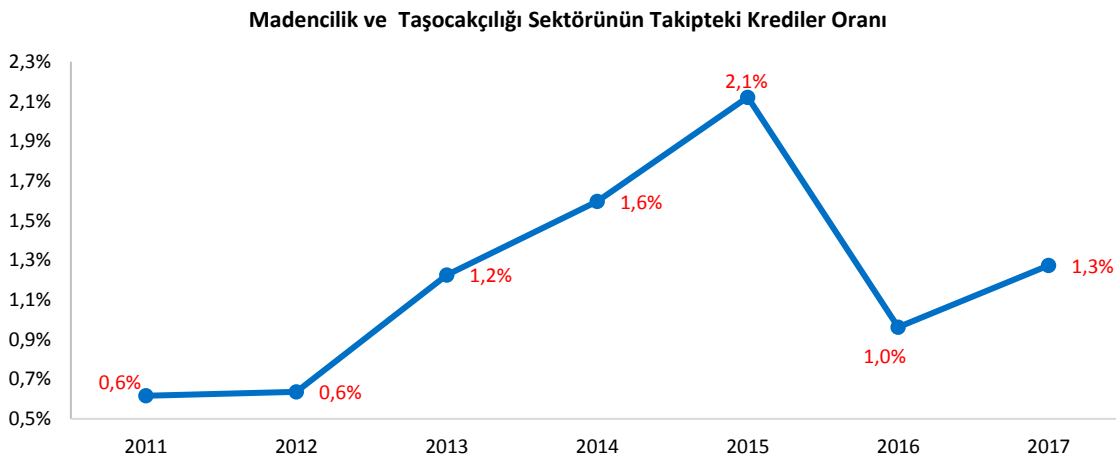
5. MALİYET VE FİNANSMAN YAPISI

Madencilik sektörünün yıllara göre nakdi kredi büyümesi değerlendirildiğinde; 2015 yılında %40,9'a ulaşan madencilik sektörü yıllık nakdi kredi büyümesi 2016 yılında %4,8'e gerilerken 2017 yılında ise %9,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Madencilik sektörünün toplam nakdi krediler içerisindeki payı 2016 yılında %1,3 seviyesinde iken 2017 yılında da %1,2 ile yatay bir seyir izlemiştir.

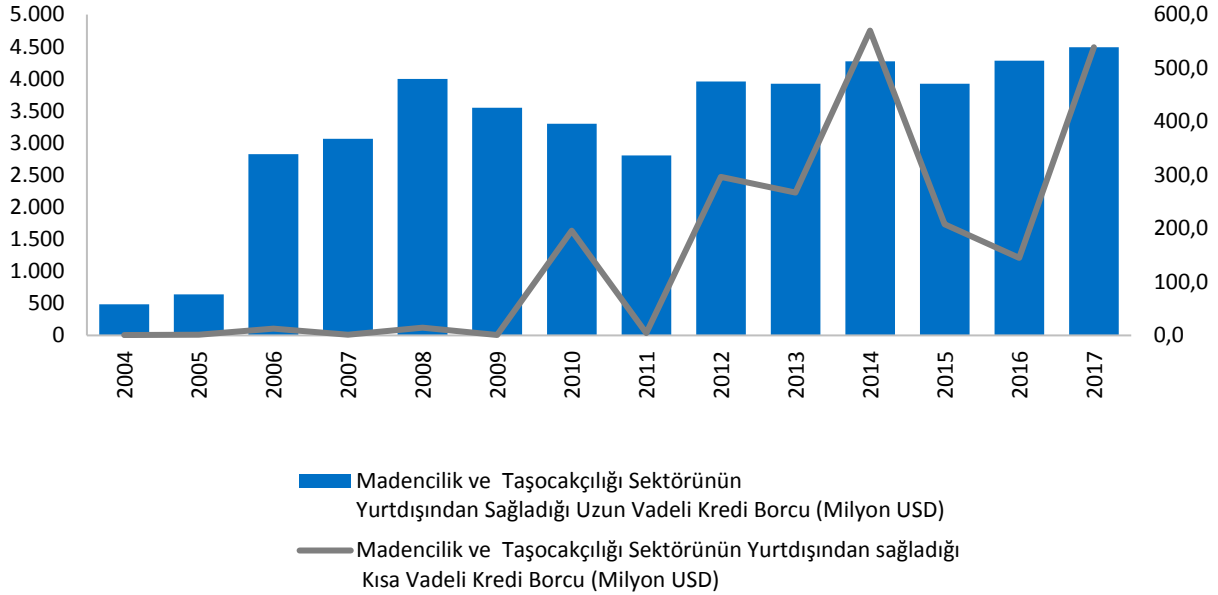
Kaynak: BDDK

Madencilik sektörünün takipteki krediler oranı ise 2012-2015 periyodunda sürekli bir artış sergilemiş ve 2015 yılında %2,1 seviyesine çıkmıştır. 2016 yılında %1'e gerileyen takipteki krediler oranı 2017 yılında ise %1,3 olmuştur.

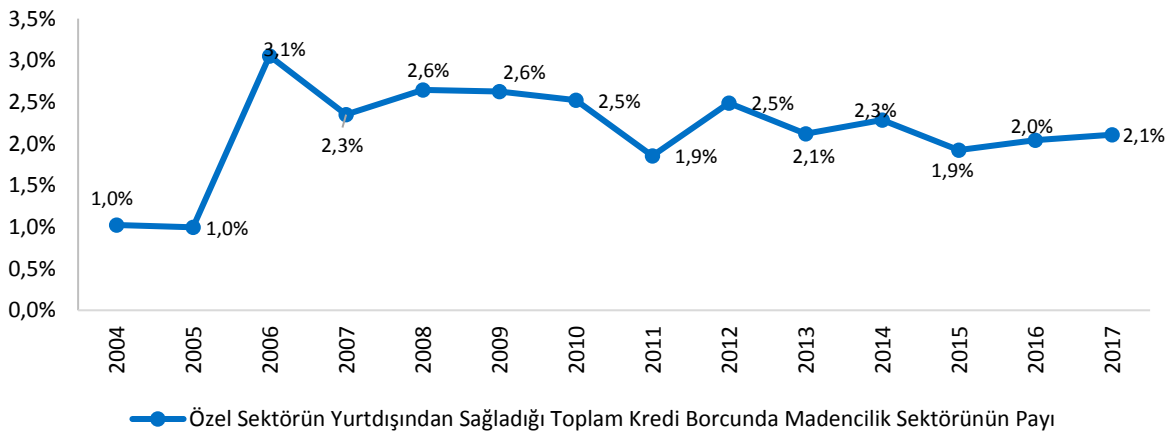
MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Madencilik sektörünün yurtdışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri incelendiğinde, 2017 yılı Aralık sonu itibariyle sektörün yurtdışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 4,5 milyar USD olmuş ve uzun vadeli kredi borcu sektörün toplam borcunun %89'unu oluşturmuştur. Sektörün yurtdışından sağladığı kısa vadeli kredi borçları ise toplam kredi borcunun %10,7'sinin oluşturmuştur.

Kaynak: TCMB

2017 yılsonu itibariyle özel sektörün yurtdışından sağladığı toplam kredi borcu bir önceki yıla göre %10 artışla 239 milyar USD'ye yükselirken, bunun 5 milyar USD'si madencilik ve taş ocakçılığı sektörüne ait olup, madencilik ve taş ocakçılığı sektörü toplam özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcundan %2,1 oranında pay almıştır.

Kaynak: TCMB

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dünya üzerinde ticareti yapılan 90 maden çeşidinden 77'si Türkiye'de bulunurken, ağır sanayiden seramik yapımına birçok alanda kullanılan maden kaynaklarının işlenmesi durumunda ekonomiye 2,5 trilyon USD girdi sağlanması beklenmektedir. 2016 yılsonu itibariyle madencilik sektörünün GSYİH'deki payının %1,1 olduğu değerlendirildiğinde sektörün potansiyelini yeterince kullanamadığı görülmektedir.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) yaptığı araştırmalara göre, Türkiye'de en fazla 15,8 milyar tonluk serveti ile dolomit bulunmaktadır. Çok nadir bulunmakta olan bir kireç taşı türü olan dolomit, hem seramik yapımında hem de cam yapımında kullanılmaktadır. Bunun dışında, 13,9 milyar ton mermer, 12,3 milyar ton linyit kömürü, 1,2 milyar ton taş kömürü, 5,7 milyar ton kaya tuzu, 3 milyar ton bor, 1,5 milyar ton ponza, 1,9 milyar ton da bakır cevheri Türkiye'de bulunan diğer önemli madenlerdir. Zengin maden rezervine karşın sektörde ithalat ihracatın üzerinde seyretmektedir.

Dünya genelinde yılda 10 milyar ton olan maden üretimi 1,5 trilyon USD civarında ekonomik hacim ifade etmekte, üretim kapasitesinin %10'u metalik madenler, %15'i endüstriyel hammaddeler ve %75'i enerji hammaddeleri olarak dağılmaktadır. Dünyada 132 ülke arasında toplam maden üretim değeri itibariyle 28.sırada yer alan Türkiye, maden çeşitliliği açısından ise 10.sırada bulunmaktadır. MTA verilerine göre Türkiye'de 3 milyar 66 milyon ton bor rezervi bulunmaktadır.

Dünyadaki toplam bor rezervinin %74'üne sahip olan Türkiye bu madeni daha işlevsel hale getirerek enerjide dışa bağımlılığı azaltmayı hedeflemektedir. Nitekim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bu yıl borun katma değerli ve stratejik ürüne dönüştürülmesi kapsamında önemli birkaç tesisin temel atma süreciyle ilgili açıklamalar yapılacağını belirtmiştir. Borda, dünyada yetkin kurumlarda çalışan uzmanlarla bir ekip kurulduğu ve bazı önemli tesislerin bu yıl içinde açıklanacağı belirtilmiştir. Devreye alınan Oruç Reis gemisinin madencilik alanında da araştırma yapma özelliği olduğu ve önümüzdeki dönemde 5-6 milyon metrelik sondajla çok daha fazla ve çeşit madenin yeni madencilik modeline eklenmesi de öngörüler arasındadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2017 yılında Milli Enerji ve Maden Politikasını açıklamıştır. Milli madencilik politikası "Arz Güvenliği, Yerleştirme ve Öngörülebilir Piyasa" başlıkları üzerinde inşa edilmiştir.

Buna göre, madende yeni bir model başlatılacak olup istihdama ve sektörün büyümesine katkı sağlayacak ve ortaya konan katma değerle Türkiye'nin cari açığını iyileştirecek bir model oluşturulması hedeflenmiştir. Türkiye'nin son on yılda 44 milyar USD enerji ithal ederken, 10,6 milyar USD ortalama ham ve yarı mamul maden alanında ithalat gerçekleştirdiği düşünüldüğünde yeni model ile ithalata bağımlılığın azaltılması amaçlanmaktadır. Öngörülebilir piyasa kapsamında ise özel sektörün önemi vurgulanmıştır.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Güvenlik ve işçi sağlığı konuları ise sektörün zayıf taraflarından birini oluşturmaktadır. Yeni maden politikasında bu konu üzerinde de durulacağı ve bürokrasinin azaltılacağı, e-maden sistemine geçerek iş yükünün hafifletileceği ve katma değerli ve kurumsallaşmış bir sisteme dönüşüm stratejisi kapsamında hareket edileceği belirtilmiştir. Enerji Bakanlığı ayrıca Maden Güvenlik Kurumu'nu hayata geçirdiklerini ve 2018 yılında 7 bin firmayı denetlemeyi hedeflediklerini belirtmiştir.

Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu 2017 yılında hayata geçmiş olup, Yönetmelik Türkiye'de madenciliğin geliştirilmesini ve madenlerden elde edilen üretimin verimliliğinin arttırılmasını hedeflemektedir. Komisyon Türkiye'deki maden kaynak ve rezerv bilgilerinin oluşturulması, raporlanması ve kriterlerin belirlenmesi görevlerini yerine getirecektir.

Madencilik sektöründe Milli Madencilik Politikası kapsamında atılacak adımlarla güvenlik ve işçi sağlığı güvenliği konularında ilerleme kaydedilmesi ve sektörün ithalata bağımlılığın azaltılması amaçlanmıştır. Son dönemde kaydedilen ilerlemelere karşın sektörün gelişimini engelleyen bazı sorunların altının çizilmesi gerekmektedir.

Sektörün rekabet gücünü sınırlandıran unsurlar aşağıda sıralanmıştır:

- Madencilik sektöründe faaliyet gösterilecek alanlarda ruhsatların alınmasında yaşanan zorluklar ve bürokratik sıkıntılar
- Enerji maliyetlerindeki vergi yükü
- Madencilik ürünlerinin üretimini sağlamak ve yüksek katma değerli ürünler üretmek adına ruhsat, arazi tahsisi, çevre izni ve bunu takip eden diğer izinlerin hızlı ve şeffaf bir mekanizmaya bağlama yönündeki eksiklikler
- Finansal ve teknolojik güce sahip kamu veya özel sektör kuruluşların yetersizliği
- Maden yataklarının ekonomik işletmeciliğe uygun olmaması
- Sektördeki koordinasyon-iletişim eksikliği
- Güvenlik kültürü eksikliği
- İş kazaları ve meslek hastalıkları oranının yüksekliği
- Katma değeri yüksek ürünün elde edilememesi
- Üniversite - sanayi iş birliğinin geliştirilememesi sorunu
- Sektörde üretimin küçük firmalar tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle üretimde verimlilik artışının istenilen düzeye ulaşamaması

AÇIKLAMA:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu rapor, A&T Bank Ekonomik Araştırmalar tarafından sadece bilgi amaçlı olarak hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, A&T Bank bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. Bu raporda yer alan bilgiler herhangi bir uyarı yapılmadan değişebilir. A&T Bank ve kurum çalışanları bu raporda sunulan bilgilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir doğrudan ve dolaylı zarardan ötürü hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Telif hakkı saklıdır, herhangi bir amaçla A&T Bank'ın izni olmadan raporun tamamı veya bir kısmı başka bir yerde yeniden yayımlanamaz, dağıtımı yapılamaz. Tüm hakkı saklıdır.

A&T Bank

Valikonağı Cad. No: 10 Nişantaşı 34367 İstanbul - Türkiye

T :212 - 373 62 00 (PRI) / (212) 225 05 00 (19 Hat)

F :+90 (212) 225 05 26 / (212) 224 99 92

E-mail: erd@atbank.com.tr